

Interpel·lació al govern sobre justícia democràtica i estat autoritari de dret

Aquells que hem trepitjat durant anys els tribunals de justícia sabem que especialment la base del sistema judicial és plena de gent honesta, treballadora, anònima i amb una forta consciència de justícia, que s'esmerça perquè la llei o el dret no siguin un obstacle sinó sobretot un creador de solucions, per a elles i ells el nostre reconeixement.

Però l'embat judicial que viu el nostre país i l'eixamplament accelerat de la separació entre llei i democràcia i entre legalitat i justícia ens exigeixen posar sobre la taula algunes reflexions. Els comportaments i concepcions del dret per part dels actors jurídics a l'Estat espanyol ens revelen una fortíssima continuïtat del passat no només franquista sinó de l'època anterior: del segle XIX, moment en el qual es gesta la cultura jurídica espanyola actual. L'adequada comprensió de la qüestió requereix tenir present, des del principi de l'anàlisi, que la Constitució de 1978 instaura un Estat social i democràtic de dret però que aquest no es construeix sobre un espai buit sinó sobre un sistema format per elements normatius, institucionals i comportamentals del passat. A diferència de la República Federal Alemanya a l'Estat espanyol no es va fer *tabula rasa* amb l'ordenament jurídic de la dictadura, ni es van derogar totes les normes, ni es van declarar nul·les les sentències emeses pels tribunals ni es va realitzar cap depuració o reforma a fons en la judicatura -ni de la fiscalia ni les altres altes institucions funcionaries l'Estat...

Sociològicament, ens explica el professor Aragoneses de la UPF, l'Estat espanyol presenta la metàfora del palimpsest (del pergami) que aplicava el jurista Bonaventura de Sousa en relació a Moçambic. Ve a ser allò que en la reutilització dels pergamins a l'Edat Mitjana, com que eren molt escassos, s'esborrava el que s'hi havia escrit per escriure-hi de nou però sempre romanien part del text anterior... A l'Estat espanyol una determinada cultura jurídica i una manera d'entendre el dret entre els professionals de la justícia, jutges i fiscals, malgrat la normativització que suposa la Constitució, ha perviscut i continuarà pervivint. Sobretot de la mà dels jutges i fiscals, majoritàriament conservadors, i amb un esquema piramidal gerontocràtic, en què els jutges antics modulen sempre les decisions dels joves, i això permet la pervivència de la cultura jurídica del XIX en el marc d'una Constitució en el segle XXI.

Evidentment el pràcticament monopoli de l'acció penal en mans d'una fiscalia que no és independent i que funciona com a corretja de transmissió d'un govern en mans d'un dels partits més corruptes d'Europa amb més imputats i ja condemnats que es diu Partit Popular consolida aquest fet. El model *règim del 78* i cal recordar-li al diputat Carrizosa, preveu que la fiscalia actua no **amb independència** sinó literalment sota el principi de **dependència jeràrquica** i que el fiscal general és nomenat pel Rei a proposta del govern (art. 124 CE).

El desplaçament del que havia estat fins ara Fiscal Superior de Múrcia, Manuel López Bernal, que ha denunciat públicament les pressions i "intimidacions" a les quals s'ha vist sotmès per haver-se destacat en la lluita contra la corrupció en aquella comunitat autònoma governada precisament pel PP i que va arribar a afirmar públicament que "es persegueix més als fiscals que lluiten contra la corrupció que no pas als corruptes.

O el nomenament com a responsable màxim de la fiscalia Anticorrupció de Manuel Moix, una persona sense cap mèrit ni experiència per aquest lloc i en canvi una persona vinculada personalment a Esperanza Aguirre, demostren una greu depuració, ara sí, de la fiscalia per mantenir en llocs clau només els afins al govern.

De fet, la premsa de Madrid publicava la setmana passada que Consuelo Madrigal, que va ser fiscal general de l'Estat en el relleu de Torres Dulce, i que era la persona que lògicament havia de continuar essent la cap de la fiscalia no va ser revalidada per la seva negativa a acceptar aquest canvi en la cúpula que proposava el Ministre de Justícia que Madrigal no acceptava i que sí que han estat executats pel nou fiscal Manuel Maza.

No oblidem que Consuelo Madrigal entra com a fiscal després de la dimissió de Torres Dulce després que aquest també denunciés el seu esgotament de pressions constants del Ministeri, pressions com les que van portar a ordenar la interposició de la querella del 9-N, que va ser ordenada expressament des de Madrid perquè la cúpula de la fiscalia catalana no veia de cap de les maneres la seva interposició, previ cessament de Martín Rodríguez Sol per excessivament comprensible amb l'independentisme.

És per això que quan ara la segona querella contra Forcadell, escrita directament a la fiscalia general, s'exclou de la imputació -malgrat que havia estat suggerida pel TC- el diputat i company Joan Josep Nuet exclusivament perquè els vots que ha emès en determinades votacions seleccionades per la fiscalia demostra que no és independentista, n'hi ha que ja no ens estranyem de res. Perquè és la conseqüència lògica d'aquest dirigisme de la fiscalia de l'Estat que està ja totalment despullada de qualsevol sospita d'objectivitat i d'imparcialitat.

Però no és només un moviment de la fiscalia i deixeu-me que per tancar el cercle parli de dues peces més, com a mínim:

+ Manuel Marchena, president de la Sala Penal del Tribunal Suprem, i per tant la darrera instància que resoldrà totes aquestes querelles instades per la fiscalia, resulta que abans de ser jutge del Tribunal Suprem era... fiscal! I en quin lloc de la fiscalia havia treballat? doncs casualment era la mà dreta del fiscal Jesús Cardenal quan aquest era fiscal general de l'Estat en l'època de govern de Jose M. Aznar, una època memorable de la fiscalia en matèria d'anorreament de drets i llibertats. Amb aquest bagatge, quan Zapatero guanya a les eleccions, Marchena és recol·locat ni més ni menys que com a magistrat del Tribunal Suprem, on arribaria a la presidència sota la presidència de Rajoy.

+ Carlos Lesmes, president del Consell General del Poder Judicial -i per tant encarregat de nomenar el president i magistrats del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. També va ser fiscal, el 1993 entra com a magistrat però també durant el govern Aznar, va tenir càrrec de director general en el Ministeri de Justícia de 1996 al 2004. És a dir, directament formava part del primer executiu del PP. I ara, aquest senyor és el president del TS i del CGPJ, encarregat dels expedients disciplinaris i nomenament.

No oblidem que aquesta setmana passada també s'ha conegut que el CGPJ ha investigat durant més d'un any en un expedient secret el magistrat de Barcelona Manuel Ruiz de Lara, un dels jutges que més qüestions sobre clàusules bancàries abusives ha plantejat davant la justícia europea.

Tot això ho recull no la CUP, sinó l'informe del GRECO (el grup d'estats contra la corrupció) del Consell d'Europa, que en el seu informe 2016 sobre l'Estat espanyol denuncia la falta d'independència de la cúpula judicial.

En aquestes circumstàncies, resulta impossible mantenir que hi ha un poder judicial independent a l'Estat espanyol, resulta impossible mantenir que hi ha una fiscalia que pugui sostreure's de mandats i d'ordres polítiques i resulta impossible mantenir que la

cultura jurídica que ens envolta i que fa funcionar aquest engranatge tingui prou bagatge democràtic com per plantar-li cara.

No n'hi ha prou d'haver aprovat una Constitució fa quasi 40 anys per sentenciar que la legalitat en què ens trobem és una legalitat democràtica, la pregunta és, en aquest context podem dir que hi ha estat de dret, però podem dir que és un estat de dret democràtic o que comencem a acostar-nos a un estat autoritari de dret?

Quan l'any 2010 el Tribunal Constitucional va tombar l'Estatut aprovat en referèndum a Catalunya es va produir una situació en termes de legitimitat democràtic i regles del joc ben peculiar. L'Estatut de 1979 estava derogat, l'Estatut aprovat democràticament a les urnes no era vàlid i l'Estatut aprovat pel Tribunal Constitucional no estava avalat democràticament per ningú. Ho dic perquè aquells que ara s'agafen tant a l'Estatut potser haurien de recordar que no és un text avalat per la ciutadania. Des de llavors que el Tribunal Constitucional ha estat un autèntic actor en la política espanyola com a extensió del Consell de Ministres de cada divendres.

Però qui són els magistrats del Tribunal Constitucional? Sabem que no formen pròpiament part de la carrera judicial i que són escollits entre juristes de reconegut prestigi per:

- 1) pels acords dels principals partits polítics entre el Senat i el Congrés i
- 2) que alguns són escollits directament per... el Govern!

Els dos escollits pel Govern són Antonio Narváez de professió... fiscal i el professor de constitucional Pedro José González Trevijano, participant habitual de la FAES. En tot cas si són nomenats **directament** pel govern, sobren comentaris sobre la seva independència.

A banda tenim quatre magistrats Santiago Martínez-Vares, Juan Antonio Xiol Ríos, Ricardo Enríquez i Juan José González Rivas que abans de ser membres del Tribunal Constitucional eren magistrats del Tribunal Suprem, amb el que això significa de transmissió d'aquesta cultura jurídica tradicional i consolidada durant la dictadura que hem esmentat, però és que a més en els **quatre casos** tots quatre van començar la seva carrera judicial com a jutges durant el franquisme el 1969, el 1971, el 1972 i el 1975, respectivament. Per tant són persones que van jurar fidelitat a les lleis de Franco, que van aplicar-les i que després sense cap tràmit van **continuar** en l'administració de justícia. Més d'un terç del TC és judicatura predemocràtica!

Després tenim els militants del PP, el president Francisco Pérez de los Cobos i Andrés Ollero, que no només ha tingut carnet del PP sinó que durant 17 anys ha estat diputat del Partit Popular al Congrés de Madrid. I aquest diputat del PP durant quasi la meitat del temps que ha durat el *règim del 78* és cridat, segons totes les travesses, a ser el proper president del Tribunal Constitucional.

Completen l'esquema tres professors Fernando Valdés Dal-Re (PSOE), Adela Asúa i Encarna Roca, una basca i una catalana, la segona d'elles, però amb uns anys de pas previ al Tribunal Suprem.

En resum, la foto del Tribunal Constitucional

2 triats pel govern + 2 del PP + 4 jutges que van jurar fidelitat al règim= 8 de 11

Per això cal reivindicar un cop més, com fèiem en la declaració 1/XI que obria aquesta legislatura que nosaltres no li reconeixem cap legitimat per continuar avaluant, suspenent i revocant cap de les decisions que prengui aquest Parlament. Som conscients que tot el que resoldrem els propers mesos serà suspès per aquesta Sala de magistrats de l'antic règim afins a Rajoy, on serà el Govern?